

խանութեանց եւ ազնուականաց մէջն ասիւն յնշդե-
ստիկ զքնոյնք էին այն տեսողութեամբ, մինչեւ իսկ
իրենց արցունքը կը որբէին:

Այս պատահէ առթիւ հանդիսատեսը ակն-
յամբգիծան իշմարեցին եւ իմացան, թէ երբեք ոչ
էլ ինտելեկտուալ արդի ինքնակոյնք երեւոյթ ունի
Բորայոյն էլ ինտելեկտուալ արդի առջեւ, որուն ակն-
կառոյց կը հայրին աշխարհին հինգ մասերուն մէջ
տարածուած կամ ռուզիկայ ժողովրդեան աշուր-
նեքը, նման այն նաւորդին որ սեւեռեալ կը նայի
լուստանու տապալիք որ անընթիւ կ'առաջնորդէ իրեն
ընդ իսկ եւ ընդ խոյն թէ համատարած ժողով-
քի փոքրացեալ աշխարհ մէջն: Լեւոն Թ. Երորդ քա-
նուրդ զարեւի վերաբերեալ ձեռնարկը կը զարեւոյն հա-
նուր տիւրուած կ'առնուի ինչպէս հասարակութիւնն,
որուն առջեւն ինք անհամբ կ'երթայ իբրեւ ուղե-
ցոյց, ինչպէս որ երբեմն անսպասելի մէջ խորայնի
ժողովրդեան կ'առաջնորդէր օրինակ մէջ ի տուրն.
Քնան եւ օրինակ մէջ ի քաղաքի: Քաղաքական եւ արա-
միա ծերունի քաղաքականացեալ երկրային ժամանա-
կայ վարչութեան մէջն փայլեցող իւր անձին
վայ թէ հեղափոխութեան մտնութեան եւ թէ առաջե-
լական եւ անհեղեան քաղաքական յատկութիւնները,
որոնցմով առաջնորդեց՝ օրովցեց, յորդորեց եւ
միտնութեան: Արթուր հոգիւն Լեւոն Թ. Երորդ
երբ անտէ իւր հօտն ի վառեցի, շէն իւր Երեւել
վայն ուրա՛ կը պաշտպանէ զայն. երբ նշմարէ թէ
հօտն խոտորեալ վայն է, ինք կը ջղուցանէ իրեն
օրինակ նախադրեալ: Միով բանիւ, թէ այսօր աշ-
խարհին ամէն կողմ յաշտութեան թափալ քառած է եւ
կը գտնէ այն վեճ իւրաքանչիւր, թէ աղքատին եւ
զրկուողին փնտրել անհրաժեշտ բարեփոխութեան
եւ այժման մարդկային ընկերութեան մէջ միշտ
իրենց պէտք բոլորած վնասակար սկզբունքներն ար-
մատախել ընել, միանշանակ արդարութեան վեճ
առաքինութեան հարկ եւ շնորհէլ զիստութեան
միտնայ, ապաքէն չենք տատանիր ու երկրային
հասարակութեան, թէ այս ամենայն եւ անշուշտ ար-
դիւն Երեւելեան կ'արժանանայ ծերունայն, որուն
մայն զաշխարհս կը ընու: — Totus orbis cla-
mavit խօսքին համեմատ, կարող էինք կոչուած ընել
նայն իսկ քանի մը բողոքական երեւելի գրադեա-
նեք: — որոնք կողմնակալութեան եւ նախապա-
շարման գիմարն մէկդի նշմար: — մեծ զօլմտով
գրած է Լեւոն Թ. Երորդի վայն, եւ վայնամբ
հօշտական են իւր կորովի միտքը, լուստարբեմունքն
եւ պայծառ գաղափարները: — Մենք ալ երախ-
տաւէտ զգած մամբ կը բարբառինք. ինչի, հաճին
երկինք շնորհել Լեւոնի Թ. Երորդի քաղաքական
նայապաշարին երկայն տարիներու շարք մը, յուրա-
խոյնութիւն եւ ի փրկարար օգտութիւն քրիստոնէայ
ժողովրդեան բովանդակ աշխարհի:

Քանուն հինգամայն Երեւելեանի առթիւ աշ-
խարհին բազմաթիւ իշխաններ, թագաւորներ,
կայսրներ, եւ աշխարհական ու եկեղեցական իշ-
խանութիւններ, ընկերութիւններ, միաբանու-
թիւններ եւ ժողովրդեքներ շնորհաւորական նա-
մակաց, հեռագրաց, ինքնակական յայտագրաց եւ
միահամուռ ստորագրութեանց հեղեղ մը խոստած
եւ արդարեւ եր եւ գեւ եւ կ'որդէ վատկանի ար-

բունքներ. ասոնց մէջ իրենց գեղեցկահաւ յորի-
նուածութեամբն եւ համակրական զգածմամբ կը
փայլին զիստարարար Աւստրիայի կայսր, Ռու-
սիայի կայսր եւ Բելգիայի թագաւորն հեռա-
գիրները:

Վերջինեւ գրական եւ հեռագրական հե-
ղեղն կարգով կ'աթիւններուն մէջ փոքր կ'աթիւ մ'ալ
խառնեց մեր Միաբանութիւնն, եւ Փետրուարի
27ին հեռագիր մ'ուղղելով առ Ս. Հայրն Լեւոն
Թ. Երորդ, յայտնեց իւր որդական խորին մեծա-
րանքն եւ սերտ յարմունքն, եւ այլն: Հետեւեալ օրն
Փետրուարի 28ին ընդունեցանք յաշտութեան
իրեն պատասխան:

Padre Taddeo Torun Vicario generale Mechitaristi Vienna.

Il santo Padre gradisce i sentimenti di filiale devozione e attaccamento della Congregazione Mechitarista di Vienna e le preghiere fatte a Dio per la Sua conservazione; invia con paterno affetto l'Apostolica benedizione al Vicario generale e a tutti i membri della Congregazione.

Cardinale Rampolla.

Հ. Թ. Թ. Վ. Թորն.

ԲՈՎԱՆԴԱԳՈՐԾԻՆ

ՌՍՏՈՒՄՆԱԿԱՆ

ՏՅՈՒՄԱՐԱՆԱՆ — զՍՏՄԱՆԱՆ — Ժողով կ'առնուի-
տարանը — Կոմ-Նլայ. 97:

ՄՆՏՆԱՆՈՍՈՍԱՆԱՆ — Esquisse d'une grammaire
comparée de l'Arménien classique par A. Meillet.
105:

ՊՍՄԱՆԱՆ — Շոխաթնութեան լատինաձէս ժո-
ղովրդականութեան վարչութիւնը՝ ազգայնոց
միտք կ'անցնի. — ասոնք՝ պաշտպանութեան
իրաւունքներն ու պարտականութիւնները. 110:
— Հայ ընդհանր. 114: — Սկզբնաւորութիւնը Բի-
զանդեան Բանականութեան դրոշման. 119:

ԱՇՏՄԱՐԱՆԱՆԱՆ — Արաքսի մատնագրեց
Հայաստանի մասին. 122:

ԼԵՋՈՒՄԱՆԱՆԱՆ — Արաքսի գաւառաբարձը.
126:

Քանանայականութեան Երեւելեանի առթիւ. 127:

ՀՐԱՍԱՆԱՆԻ ԵՒ ՊՍՄԱՆԱՆԱՆԻ ԽՄԱՐԱՆՈՐ

Հ. ԲՈՎԱՆԵԼ Վ. ՊԱՐՈՆԶ

ՎԵՆԵՆԵ, ՌԵԻՔԱՐԵՆԵ ԶՊԱՐՈՆ